

OpenSciLab.org

Наукова платформа
Open Science Laboratory

**СУЧАСНІ ВИКЛИКИ
І АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
НАУКИ, ОСВІТИ ТА ВИРОБНИЦТВА:
МІЖГАЛУЗЕВІ ДИСПУТИ**

Ashimova Aitolkyn
Hritchenko Tetiana
Khovan Ilona
Lukhanina I.J.
Mashkarynets Mariana
Petrushka O.V.
Zaitseva Valentina
Автухов А.К.
Ализаде В.А.
Апурін М.А.
Арнатович С.О.
Артамонов Є.Б.
Баласанян Н.І.
Барановская Е.И.
Блинкова К.А.
Бондар В.І.
Борисюк С.О.
Буренко М.А.
Васюк Т.С.
Веселовська Г.В.
Власенко Т.В.
Возіянова О.В.
Войтко В.В.
Волкова Д.А.
Волошин А.В.
Волчок В.А.
Воробйова Г.П.
Гицук В.М.
Грицева Е.С.
Гунза Ю.С.
Дашук Э.В.
Деак Йозеф
Джихур Р.Р.
Дитинчук С.С.
Дідюк Ю.М.
Дяк С.Т.
Жабіна А.І.
Желанкин В.Г.
Задорожна М.В.
Зубкова К.В.
Идт Е.В.
Івашкова А.О.
Ісаєв В.О.
Караки Юмна
Китель В.В.
Ковальчук О.П.
Коноваленко А.В.
Корнєва А.В.
Коровяка Є.А.
Костенко Н.В.
Косяк І.І.
Котляр Л.І.
Красильников А.А.
Красносельська К.М.
Кудрявцева Г.І.
Кузьмич М.Г.
Кулініч І.Б.
Кучерява О.А.
Куштал І.Ф.
Ласло О.О.

Литвин А.Ф.
Литвинова Л.В.
Лубышева Г.С.
Луцик В.А.
Мельничук Ю.В.
Милутка А.С.
Митрашевська Т.В.
Нечаев В.Г.
Новикова Е.К.
Олешко П.С.
Осташова Я.В.
Павловская Е.Ф.
Панасюк О.В.
Паньків Б. І.
Пацера Ю.О.
Петрухин Г.М.
Півторак Г.В.
Підпалок А.О.
Пікуліна Д.О.
Піліпєй Л.П.
Пономарева Е.А.
Попович Т.А.
Починок Т.В.
Приятельчук О.А.
Прокоп Роман
Прокопенко Д.А.
Прокопенко Н.П.
Рахно С.М.
Ревть А.Б.
Рєпіна С.О.
Рудич А.І.
Рудкова Е.В.
Савенкова Е.В.
Саулевич А.О.
Сахарова Е.В.
Сергеев В.В.
Середа Н.Б.
Сидорко І.І.
Сілаєва Л.Ф.
Слюсарь І.І.
Смоковська Є.І.
Соколенко Д.А.
Солодей І.І.
Ткаченко І.В.
Томіна А.-М.В.
Тхай В.Т.
Ульященко Ю.В.
Фем'як Я.М.
Філіппович В.Ю.
Форостянный Н.С.
Ханас У.Я.
Хартуков Е.М.
Хаустова Д.А.
Хомяк М.Я.
Чернега Я.А.
Черниш Т.О.
Шейдик К.А.
Шпилевская К.С.
Ясинский С.А.
Яценко К.О.

та інші*

Матеріали

**IX Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
(м. Київ, 16 жовтня 2020 р.)**

КИЇВ 2020

Наукова платформа

Open Science Laboratory

**СУЧАСНІ ВИКЛИКИ І АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
НАУКИ, ОСВІТИ ТА ВИРОБНИЦТВА:
МІЖГАЛУЗЕВІ ДИСПУТИ**

Матеріали

**ІХ Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
(м. Київ, 16 жовтня 2020 року)**

Самостійне електронне текстове
наукове періодичне видання комбінованого використання

** на обкладинці вказано перших авторів кожної доповіді*

КИЇВ 2020

Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути [зб. наук. пр.]: матеріали ІХ міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Київ, 16 жовтня 2020 р.). Київ, 2020. 826 с.

Збірник містить матеріали (тези доповідей) ІХ міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути», у яких висвітлено актуальні питання сучасної науки, освіти та виробництва.

Видання призначене для науковців, викладачів, аспірантів, студентів та практикуючих спеціалістів різних напрямів.

ІХ Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва»
(м. Київ, 16 жовтня 2020 р.)

Адреса оргкомітету та редакційної колегії:

м. Київ, Україна

E-mail: conference@openscilab.org

www.openscilab.org

Наукові праці згруповані за напрямками роботи конференції та наведені в алфавітному порядку.

Для зручності, беручи до уваги, що видання є електронним, нумерація та загальна кількість сторінок наведені з врахуванням обкладинки.

Збірник на постійній сторінці конференції: <https://openscilab.org/?p=1343>

*Матеріали (тези доповідей) друкуються в авторській редакції.
Відповідальність за якість та зміст публікацій несе автор.*

ОЦІНКА ВПЛИВУ СОБАК НА ПСИХО-ЕМОЦІЙНИЙ ТА ФІЗИЧНИЙ РОЗВИТОК ШКОЛЯРІВ МОЛОДШОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ВІКУ

Митрашевська Таміла Вікторівна

учитель Херсонської багатопрофільної гімназії № 20 ім. Бориса Лавреньова

Херсонської міської ради

tamilamitr@gmail.com

Соболь Ольга Михайлівна

к. с.-г. наук, доцент кафедри технології виробництва продукції
тваринництва Херсонського державний аграрний університет

sobolalex1986@gmail.com

ORCID ID: Olga Sobol <https://orcid.org/0000-0001-7607-7758>

Проблема впливу тварин на розвиток дітей викликає значний інтерес фахівців в областях психології, психіатрії, реабілітації та фізіотерапії. Одним з перших цим питанням зацікавився дитячий психіатр із США Б. Левінсон. Він відзначив багато позитивних моментів у розвитку дитини, що з'явилися завдяки спілкуванню з тваринами. Досвід спілкування з тваринами і догляд за ними в дитинстві робить людину більш чутливим до відчуттів і настроїв інших, виховує толерантність, самовладання і самоконтроль. Стаючи партнерами дітей, тварини прискорюють їх емоційний розвиток, допомагають подолати критичні стани та стреси [1].

Так, опинившись на безлюдному острові, більше половини дітей в США вважали за краще б компанію своєї собаки комусь із членів сім'ї. При опитуванні 394 студентів американських університетів з'ясувалося, що ті з них, хто в дитинстві ріс з кішками або собаками, були більш впевнені в собі, ніж ті, хто ріс

один. Дослідження, проведене в Хорватії, показало, що діти, які мали собаку, були більш соціально орієнтованими, ніж їх однолітки [2, с. 21-29].

У дослідженнях університету Ліверпуля вивчилися аспекти впливу домашніх тварин на емоційний, освітній і поведінковий розвиток дітей і підлітків. Виявлено, що позитивний вплив домашніх тварин на розвиток почуття власної гідності представляється максимальним для дітей молодше 6 років, а також підлітків старше 10 років [3].

У Німеччині було опитано близько 400 матерів про поведінку і навчання їх дітей. З'ясувалося, що діти, які ростуть з домашніми вихованцями, частіше отримують хороші оцінки, ніж їх ровесники без чотириногих друзів за рахунок того, регулярні прогулянки, догляд за тваринами виховують в дітях почуття відповідальності [4].

Опитування дітей - пацієнтів показало, що спілкування з собаками покращувало їх психоемоційний стан, моторику, знижувало кількість нападів у хворих на епілепсію, неговіркі діти починали більше говорити, діти в цілому починали активніше реагувати на навколишній світ [5].

Дані багатьох досліджень свідчать, що присутність собаки допомагає батькам виховати в дитині такі якості, як відповідальність, акуратність, співчуття, вміння розраховувати на себе і поважати чужу простір, набуті навичок самостійності.

По суті, собаки грають роль домашніх психотерапевтів, яким діти розповідають всі свої проблеми і прикрощі без ризику наразитися на нерозуміння або лайка. Для дитини дуже багато значить беззастережне прийняття їх особистості, і собака ідеально підходить для цієї мети [6].

Наприклад, за результатами дослідження 1646 батьків дошкільнят, яке було опубліковане в *Pediatric Research*, діти, які зростали в родині з собакою, мали на 30% менше проблем з поведінкою та спілкуванням з однолітками, якщо порівнювати з тими родині, де не було собаки.

Навіть якщо дитина грається з собакою всього три рази на тиждень та вигулює собаку разом з батьками один раз на тиждень – вже цього достатньо для кращих соціальних навичок та емоційного здоров'я [7].

Собаки здатні безпосереднім чином впливати на здоров'я школяра-господаря. Так, поширена думка, що шерсть тварин може викликати у дитини алергію. Однак, за даними педіатрів США, наявність вдома двох і більше кішок або собак знижувала ризик виникнення алергії у дітей.

77% дітей, які проживали в таких сім'ях, виявляли надзвичайну стійкість до алергії. У цих випадках імунна система дитини активізується, що веде до придушення деяких видів алергічних реакцій [8, с. 6-14].

Найбільшу користь кішки й собаки приносять дитині віком від п'яти до восьми років. Вчені зробили аналіз зразків слини 138 дітей, щоб визначити рівень вмісту імуноглобуліну, відповідального за роботу імунної системи. Він дозволив зробити висновок про те, що присутність в домі кішки або собаки примушує організм маленької дитини активніше опиратися інфекціям [9].

Нещодавно на лапах собак дослідники знайшли бактерію, яка впливає на розвиток кишкової мікрофлори дітей. У Фінляндії було доведено, що регулярний контакт дитини з собакою на 44% зменшує ризик інфекції вуха та на 29% менше необхідність у лікуванні дитини антибіотиками [10].

У сім'ях, що мають собак, в три рази рідше смертність від серцево-судинних захворювань, що цілком зрозуміло - тварина нейтралізує стреси. Крім того, в таких сім'ях в два рази рідше хворіють простудними захворюваннями. Основною причиною цього вважають створення в квартирі своєрідного бактерицидного середовища за рахунок дихання пса.

Діти, у яких є собака, володіють більш стійкою психікою, краще розвиваються, рідше хворіють. Їх моральні якості вище, так як ставши покровителем собаки, дитина ставиться до неї так само ніжно, дбайливо і великодушно, як дорослі до нього самого. У свою чергу собака своєю

беззастережною відданістю компенсує у дитини "моменти ризику", оберігаючи його від егоїстичних тенденцій [11, с. 21-26].

Психологи називають не менше 9 причин необхідної присутності собаки поруч з дитиною [12].

1. Собаки компенсують самотність, знімають емоційне напруження, дають позитивні емоції. Можливість пограти, поговорити, погладити тварину необхідна дітям, адже часто дорослим не вистачає часу на спілкування з власною дитиною.

2. Нетовариські дітям собаки нерідко заміняють друзів: їм довіряють таємниці, проблеми та радості, демонструють свої досягнення. Крім того, вони можуть допомогти дитині завести друзів і серед інших дітей.

3. Дітям властива певна егоїстичність, вони не можуть поставити себе на місце іншої людини, зрозуміти, що він відчуває. Під час спілкування з собаками, які не вміють приховувати свій стан, діти вчаться співпереживати, розуміти оточуючих, що важливо в житті.

4. Рухливі діти, спілкуючись з собакою, реалізують надлишок своєї енергії, спрямовуючи її в потрібне русло.

5. Собаки не вміють говорити, але вони видають звуки, можуть сигналізувати про свої потреби і настрої позою, рухами, поглядом. Відповідно, діти вчаться розуміти тварин і людей без слів, крім того, це допомагає розвитку фантазії, уяви.

6. Наявність собаки дисциплінує, в процесі догляду у дитини формується почуття відповідальності, потреба піклування не тільки про себе, а й про інших, що особливо важливо, якщо в сім'ї одна дитина.

7. Якщо в результаті якого-небудь випадку дитина відчуває страх перед твариною, можна порекомендувати завести собаку. Під час спілкування, ігор дитина поступово долає свій страх і по відношенню до інших тварин, що в свою чергу допоможе йому набути впевненості в собі, підвищить його самооцінку.

8. В дослідженнях психологів було виявлено, що ті діти, у кого є собаки дисципліновані, товариські, схильні до лідерства. Саме така особливість собаки, як готовність підкорятися людині, здатність до дресирування і формує у дитини такі якості, як відповідальність, схильність до лідерства, а необхідність гуляти, годувати, поїти - дисциплінованість.

9. Спілкуючись з тваринами, доглядаючи за ними, дитина вчиться доброти, любові, чуйності, співчуття і дбайливого ставлення до всього живого. [13, с.24,]

Для того, щоб визначити, як відносяться батьки школярів різного віку до утримання собак вдома та чи знають вони про сприятливий вплив собак на розвиток дітей, було проведено анкетування батьків 28 школярів 2009 - 2012 та 11 школярів 2005 – 2008 років народження. Анкета включала 6 питань (табл. 1).

Табл. 1. Види питань для анкетування батьків школярів

№ питання	Зміст питання	Варіанти відповідей
1	Чи є у Вас вдома собака	так, немає, плануємо заводити
2	Якщо собака є, вона	породиста, безпородна, велика, мала, середня
3	Як тварина з'явилася дома	бажання дорослих, бажання дитини, загальне рішення всіх членів родини, інше
4	Чи вважаєте Ви, що собаки роблять благотворний вплив на фізичний розвиток дитини?	так, ні, важко відповісти
5	Чи вважаєте Ви, що собаки роблять благотворний вплив на психічно-емоційний розвиток дитини?	так, ні, важко відповісти
6	На Вашу думку, які якості особистості дитини допомагають розвивати собаки?	відповідальність, дисциплінованість, впевненість в собі, врівноваженість, чуйність і співчуття, товариськість

Результати анкетування показали, що переважна кількість дітей (71,53 – 72,72%) зростала в родинях без собак (Табл. 2). Натомість, в США вже в 2011 році таких родин було близько 25,0% [11, с. 6-9].

В більшості родин тримали породистих собак малого (64,29%) по першій групі школярів або середнього (36,36%) по другій групі школярів розміру, тобто в основному були представлені собаки декоративного напрямку.

Основними причинами появи собаки в родині були загальне рішення всіх членів родини, бажання дитини та інші. Більшість батьків школярів (57,14% та 63,64%) вважали, що присутність собаки позитивно впливає на фізичний розвиток дитини.

Натомість, менше половини батьків обох вікових груп вбачала в цьому сприяння психічно-емоційному розвитку їх дітей, хоча переважна більшість була впевнена, що собаки допомагають розвивати такі важливі для дитини позитивні якості, як відповідальність, дисциплінованість, чуйність і співчуття.

Табл. 2. Узагальнені дані аналізу результатів батьків школярів

№ питання	Вік школярів (роки народження)	
	2009 - 2012	2005 – 2008
1	немає (42,86%), плануємо заводити (28,57%)	так (36,36%), немає (36,36%)
2.	породиста (57,14%), мала (64,29%)	породиста (63,64%), середня (36,36%)
3.	загальне рішення всіх членів родини (42,86%), інше (28,57%)	бажання дитини (36,36%), інше (27,27%)
4.	так (57,14%), важко відповісти (28,57%)	так (63,64%)
5	так (42,86%)	так (45,45%)
6	відповідальність (71,43%), дисциплінованість (64,29%)	дисциплінованість (81,82%), чуйність і співчуття (72,73%)

Виходячи з проведених досліджень, собаки відіграють велику позитивну роль як у психо-емоційному, так і у фізичному розвитку дитини, покращують його здоров'я та поведінку, здатність до навчання, спілкування та самовдосконалення. Тем не менш, більшість батьків недостатньо використовує цей додатковий виховний та оздоровчий ресурс.